

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561¹

ร้อยตำรวจเอกวิรัช นุญทอง²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2561 และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกราชอาณาจักร พุทธศักราช 2561 ยังมีปัญหาบางประการซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งบัตรเลือกตั้งจากนอกราชอาณาจักรมาในราชอาณาจักร

มาตรา 114 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งหรือการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่ใด มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีการส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว หรือหีบห่อที่ส่งบัตรเลือกตั้งมีลักษณะถูกเปิดมาก่อน โดยมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งมิให้นับคะแนนนั้น โดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย”

บทบัญญัติดังกล่าวได้มีกรณีเกิดขึ้นจริงคือ กรณีของบัตรเลือกตั้งของประเทศนิวซีแลนด์ จำนวน 1,542 ใบ ซึ่งพบว่าถูกส่งมานับคะแนน ณ สถานที่นับคะแนนไม่ทันตามกำหนดในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เวลา 17.00 น. หลังปิดหีบเลือกตั้ง จากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คนพร จิตต์รุ่งเกียรติ และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิจิตอนันต์ ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณทิชา ภักดีคง กรรมการ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาเขตบางนา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีมติว่าบัตรเลือกตั้งจากประเทศนิวซีแลนด์ดังกล่าวมิได้เป็นบัตรเสีย แต่ไม่สามารถนำมานับเป็นคะแนนได้ เพราะการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอก ราชอาณาจักรในแต่ละเขตเลือกตั้งคณะกรรมการนับคะแนนได้ดำเนินการนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว และ ประกาศผลการนับคะแนนไปแล้ว

ผู้ศึกษาเห็นว่า ในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย ทำให้การส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงสถานที่นับคะแนนของ เขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้วหรือหีบห่อที่ส่งบัตรเลือกตั้งมีลักษณะถูกเปิดมาก่อน โดยที่เหตุ ดังกล่าวมิได้เกิดจากความผิดของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มิได้มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่ สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย แต่เกิดจากความผิดพลาดในการบริหารจัดการของ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเอง ไม่สมควรที่จะไม่นำบัตรลงคะแนนดังกล่าวมานับคะแนน แต่ควร ให้ความเคารพต่อสิทธิการเลือกตั้งของพลเมืองอย่างเพียงพอ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขเหตุการณ์ความ ผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจในการพิจารณาที่จะนำบัตรดังกล่าวมานับ คะแนนได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

2. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย

มาตรา 144 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พ.ศ. 2561 กำหนดไว้ว่า ผู้ใดจงใจกระทำความผิดประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุด หรือเสียหาย หรือ ให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำความผิดประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี ถ้าผู้กระทำความ ผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดความผิดเกี่ยวกับการทำให้บัตรเลือกตั้งชำรุด เสียหาย หรือเป็นบัตร เสีย โดยแบ่งเป็น 2 กรณีคือ กรณีผู้กระทำเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกรณีผู้กระทำเป็นเจ้าพนักงาน ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง โดยทั้งสองกรณีเป็นการบัญญัติเฉพาะกรณีการกระทำความผิดด้วยความจงใจ โดยมิได้มีการ บัญญัติถึงการลงโทษกรณีการกระทำความผิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสียแต่ประการ ใด ส่งผลทำให้ถึงแม้มีการทำให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสียด้วยความประมาท เช่น กรณีที่เกิดขึ้นกับบัตร เลือกตั้งซึ่งอยู่ในการครอบครองของเจ้าหน้าที่จากประเทศนิวซีแลนด์เกิดความผิดพลาดในกระบวนการ ขนส่งมานับคะแนนในประเทศไทยล่าช้า ทำให้ไม่อาจนำบัตรดังกล่าวมานับคะแนนได้เป็นจำนวน 1,542 ใบ แต่ก็ไม่สามารถนำบทบัญญัติดังกล่าวมาลงโทษบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ เนื่องจากไม่มีบุคคลหนึ่งบุคคลมี เจตนากระทำการดังกล่าว ทำให้ไม่ครบองค์ประกอบของความผิด

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการบัญญัติความผิดฐานประมาท เป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย ขึ้นมาบังคับใช้ โดยมีการบัญญัติเฉพาะกรณีผู้กระทำเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนได้

มาตรา 118 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ให้นิยามของคำว่า “บัตรเสีย” หมายถึง (1) บัตรปลอม (2) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใดๆ ลงในบัตรเลือกตั้ง นอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง (3) บัตรที่ไม่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน (4) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน (5) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใด เว้นแต่เป็นการลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” (6) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” (7) บัตรที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นบัตรเสีย (8) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ในกรณีบัตรเลือกตั้งจากประเทศนิวซีแลนด์ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติว่า บัตรเลือกตั้งจากประเทศนิวซีแลนด์ มิได้เป็น “บัตรเสีย” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 118 (8) แต่ประการใด การมีมติว่า บัตรเลือกตั้งดังกล่าวคือ “บัตรที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนด้วยเหตุผลอื่น” ซึ่งมีได้มีอยู่ในนิยามของคำว่า “บัตรเสีย” ภายใต้มาตรา 118 ส่งผลทำให้ไม่สามารถนำบทบัญญัติใดๆ มาใช้ลงโทษการกระทำของเจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำการใดๆ ที่ทำให้บัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงคะแนนแล้ว ไม่สามารถนำมานับคะแนนได้

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรเพิ่มนิยามความว่า “บัตรที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนด้วยเหตุผลอื่น” เป็นนิยามของนิยามบัตรเสีย ตามมาตรา 118 ด้วย เพื่อให้บทบัญญัตินี้ มีผลในการนำบทบัญญัติมาตรา 144 มาบังคับใช้กับผู้กระทำโดยจงใจหรือโดยประมาทของเจ้าหน้าที่เป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนแล้วเป็นบัตรเสีย

4. ปัญหาเกี่ยวกับการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร

มาตรา 114 วรรคสอง กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ถือว่า การนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าบัตรเหล่านั้นเป็นบัตรเสีย บทบัญญัตินี้สืบเนื่องมาจาก มาตรา 113 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร ได้ ตามที่คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการต่างประเทศกำหนด หากเห็นว่าเป็นการสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการดำเนินการส่งบัตรลงคะแนนมานับรวมในวันเลือกตั้งในราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม มาตรา 114 วรรคสอง กำหนดว่า หากมี

หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การออกเสียงลงคะแนนมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ถือว่าการนับคะแนนเป็นโมฆะและให้ถือว่าบัตรทั้งหมดที่นับคะแนนในประเทศนั้นเป็นบัตรเสีย

ขณะเดียวกัน เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติมาตรา 124 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 พบว่ามีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลการนับคะแนนแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการจะงดการประกาศผลการเลือกตั้ง และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้

เห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา 124 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 บัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งในราชอาณาจักร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้สองกรณีคือ กรณีการทุจริตเลือกตั้ง หากพบว่าการทุจริตการเลือกตั้ง กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการเลือกตั้ง มีอำนาจในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ และกรณีการนับคะแนนที่เป็นไปโดยไม่ถูกต้องคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลที่กฎหมายกำหนดให้กรณีที่มีเหตุผลอันควรเชื่อได้ว่า มีการทุจริตการเลือกตั้งเกิดขึ้น ในการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร กฎหมายมิได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ มีสาเหตุมาจากการจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ต้องเสียงบประมาณในจำนวนที่สูงมาก ขณะที่จำนวนของประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในประเทศนั้น อาจจะมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะจัดการเลือกตั้งขึ้น สำหรับประเด็นการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้องในการเลือกตั้งในราชอาณาจักร ตามมาตรา 124 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง พ.ศ. 2561 ให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้นับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้ ขณะที่การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 114 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มิได้บัญญัติเกี่ยวกับการนับคะแนนที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตหรือมีการนับคะแนนไม่ถูกต้องแต่ประการใด

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการกำหนดให้มีการนับคะแนนใหม่ กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าการนับคะแนนมิได้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้แทนราษฎรเป็นบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากของประชาชนอย่างแท้จริงมากที่สุด

จากการศึกษา ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งบัตรเลือกตั้งจากนอกราชอาณาจักรมาในราชอาณาจักร

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งมาตรา 114 โดยเพิ่มเติมวรรคสาม โดย ในกรณีที่ เกิดเหตุสุดวิสัย ทำให้การส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนน แล้ว โดยที่เหตุดังกล่าวมิได้เกิดจากความผิดของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มิได้มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย แต่เกิดจากความผิดพลาดในการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเอง คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจในการ พิจารณาที่จะนำบัตรดังกล่าวมานับคะแนนได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

เหตุสุดวิสัยหมายถึง เหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งจะได้จัดการ ระมัดระวังตามสมควรแล้วก็ตาม

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมิได้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง เสียงที่ใช้ในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตยสมควร ต้องได้รับการคุ้มครอง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการนำบัตรดังกล่าวมานับ คะแนน โดยพิจารณาจากผลกระทบจากการนับคะแนนล่าช้าดังกล่าว ว่ามีผลต่อการประกาศผลการเลือกตั้ง ล่าช้าออกไปจนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วพบว่า ในเบื้องต้น มีการ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเพียงร้อยละ 95 เท่านั้น และจะประกาศผล อย่างเป็นทางการได้ต่อเมื่อนำผลการเลือกตั้งในเขตที่จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่มารวม ด้วย ดังนั้น หากการขนส่งล่าช้าด้วยความล่าช้า และมิได้เกิดจากการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นเพียงการบริหาร จัดการการขนส่งล่าช้าเท่านั้น ก็สมควรนำบัตรดังกล่าวมานับคะแนนด้วย เพราะถึงแม้การนับคะแนน ดังกล่าวจะล่าช้าแต่ก็ได้ส่งผลกระทบต่อหลักเกณฑ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการประกาศผลการนับคะแนน ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ประการใด

2. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 144 โดยเพิ่มวรรคสาม โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งผู้ใดกระทำความผิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งชำรุด หรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย ศาลจะสั่งให้ลงโทษเพียงใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น และ พฤติการณ์ของผู้กระทำเป็นหลัก

ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมา มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประมาทของ พนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ทำให้อาจเกิดความผิดพลาดได้ในหลายกรณี และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ การจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นจึงควรมีกำหนดความผิดฐานประมาทเอาไว้ เพื่อให้

พนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งใช้ความระมัดระวังในการดำเนินการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด รวมถึงเพื่อเป็นการคุ้มครองต่อสิทธิการเลือกตั้งของผู้ลงคะแนนเสียง ภายใต้แนวคิด ทุกคะแนนมีความหมาย และหากผู้ลงคะแนนมิได้เป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง เสียงลงคะแนนดังกล่าวสมควรถูกนำไปนับคะแนน

3. ปัญหาเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนได้

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 118 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 โดยกำหนด (9) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนด้วยเหตุผลอื่น

ทั้งนี้ เพื่อให้ “บัตรที่ไม่สามารถนำมานับคะแนนด้วยเหตุผลอื่น” ตาม (9) อยู่ในนิยามของคำว่า “บัตรเสีย” ภายใต้มาตรา 118 ด้วย เพื่อนำมาใช้ในกรณีที่คณะกรรมการอาจยังมิได้มีการกำหนดลักษณะของบัตรดังกล่าวให้เป็นบัตรเสียตาม (8) เอาไว้ ก็จะสามารถนำเอา (9) มาบังคับใช้แทนเพื่อใช้ลงโทษการกระทำของเจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำการใดๆที่ทำให้บัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงคะแนนแล้ว ไม่สามารถนำมานับคะแนนได้

4. ปัญหาเกี่ยวกับการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 114 วรรคสอง โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนที่ได้มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ถือว่า การนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าบัตรเหล่านั้นเป็นบัตรเสีย ในกรณีที่การนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้”

ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผู้แทนราษฎรเป็นบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากของประชาชนอย่างแท้จริงมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กรมองค์การระหว่างประเทศ. **ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการต่างประเทศ, 2551.

คณะกรรมการการเลือกตั้ง. **การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554.

โคทม อาริยา. **สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) หมวดองค์การทางการเมือง เรื่อง 5, ระบบการเลือกตั้ง**. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, 2544.